

СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЈ ОРДЖЫОМ МУНӨ ЗЕВ-НА ОМӨЛӨ, ВЕК-НА СӨМЫН БОТЧАМ.

ВКП(б) КОМИ ОБКОМЛӨН БЈУРО ЩӨКТӨ ТАЈӨ УЖАС ЗЫЛЫГЖЫК БОТЧЫВНЫ, БОТЧӨДӨННӨ УНЖЫК УЖАЛЫГ ВОЛТЫРӨС.

Социалистическеј орджыом зев-на омөла паскалома. Орджыомө пырые заводжас, предпрјатјејас да вјзму обшествојас өнөз прамејжыка тајө ужас ез-на ботгыны, а тырмөдчисны сөмын параднога вөчөмторјасөн (ворнөдн, көсјыөмјасөн). Орджыом вьлө кысқома зев еща јөзөс: робочейјас, служашейјас, гөльјас да шөркофема олые крестана ужалөны ещадн. Сьпонда ещадн да омөльжыка төдөны орджыомсылые колөмлунсө. Партијалөн, комсомоллөн да профсојузаслөн улысса организатсияјас оз сөлөмсаң ботгыны тајө ужас. Гачетјас оз кужны мобілізүтны став ужалые јөзсө да сувтөдны овмөс да культура кыпөдан могјас гөгөр. Проф-органјас, бөрын вөтчөм вөснаныс, ез кужны ботгыны асланыс кид орджыомдөн веккөдлөмсө-да, мунө сјө локногөн, некушөм сөстематөг. Гөлашөркофема олыејас пөвсын такуча план сертө ужалөм абу вөлөма. Комсомол организатсияјас орджыоман уж вьлө абу чорыда сувтөдөма.

Обкомлөн бјуро шуис:

1. Быд парторганізатсиявоцө сувтөдны мог—паскыда сујны став ужалые војтыр пөвсө социалистическеј орджыом. Мед тајө орджыом пырыс лөб кысқома ужалые војтырсө социализм нога овмөс течан ужө, лөб бостөдөма стрөителство вьлө лөбөдөм вит воца план выполнитны, да јонжыка улысаң аскритика нөдны.

2. Быд партијној, комсомолскөј да профсојузнөј организатсиялы паскыда нөдны массөвөј пропаганда овмөс кыпөдан вит воца план куца (областса да крајса планјас став СССР-са планкөд јтөмөн) да виставлыны, кушөм могјас сулалөны торја предпрјатјејас, совхозјас, колхозјас, вөр феланкајас да вөлөбөтјас воцан, сјө плансө олөмө пөртгас.

Сьмогые районнеј тсентрјасын пропаганда нөдны группаслөн колө сувтөдны торја уж—быд сиктын нөдны вит воца план куца торја пропаганда, а комі ныга лөзаниллы лөзны комі кыв вьлын областса вит воца план јылые популярнеј брошура.

3. Производственнөј јачејкајаслы јонжыка кыпөдны робочейјасөс орджыом вьлө, виставлыны, мыжжык колө вөчны сјө предпрјатјејас, организүитны орджыомө завод пышкые (тсехјас, группас, бригадас) кыстын да өтка робочейјас кыстын, сјө-жө чукавны орджыом вьлө мукөд заводјасөс да предпрјатјејасөс. Рајкомјаслы суца вөдөдны да веккөдлыны орджыоман ужөн, инданын нелучкјас вьлө, ыставны јачејкајаслы отсөг вьлө (ковмас-кө) суежык јортјасөс дыржык ужалөм могыс. Став тајө ужсө бурмөдөм могыс август 15-д лунөз рајкомјаслы чуқөртлыны сөвешчаннө вьлө медматыса сиктјасые да предпрјатјејасые орджыоман ужөн нөдны бөрјөм војтырөс.

к) 1929-30 во вьлө вөр-

лезан программа содөм понда социалистическеј орджыом нөдөмлөн значенныс вьвти колана вөрлөчөмын да вөркылөдөмын. Вөрлөзны ботгөнгөн парторганізатсияслөн, комсомоллөн да профсојузаслөн пырые-пыр-жө колө тавылө јонжыка вөдөдны да орджыогас медколана торјасөн индыны: вөрлезан план олөмө пөртны 100 прөцент мында, донтөммөдны асүрө сулалан дон, нөдны производствоньн ратсөнализатсия да кыпөдны ужлые производствоньн ратсөнализатсия да орджыом паскөдны артелјас, феланкајас, вөрлезан рајонјас кыстын да торјөн вөрлөчөјас, шпал лөсысјас, јамшщкјас да вөркылөдыс кыстын. Оз ков нунөдны, мы орджыом вермасетны колана резултатјас сөмын секи, кор тајө ужас кысқома лөб став ужалыыс.

5) Парторганізатсияслөн колө чорыда вөдөдны вьлө стрөителствоньн социалистическеј орджыом нөдөм вьлө; өдзөдны стрөителствосө, стрөитчан маферјаласлые донсө донтөммөдны да стрөителстволые качествосө кыпөдны.

6) Став гачетјасылы лөбөдны торја јукөдјас орджыом нөдөм куца да пуктыны могөн котыртны јөзсө көчөјас, стрөителство да культура ужјас гөгөр, верманьн бурторјас перјөм куца да бырөдны нелучкјас предпрјатјејасын, колхозјасын, учреждөнејасын, земобшествојасын, феланкајасын да вөрлөзан рајонјасын, колтысјасөс отсавны судьны, повтөг ердө петкөдны дыш јөзсө, бјурократјасөс да с. в. Ыжыд мог сувтө стөнгагетјас воцө социалистическеј орджыомлыс лозунгсө сулалө нөдөм куца да котыртны асгыс коллективјасөс вьлө формаөн да методөн ужјасөс вөчөм куца, да өдзөдны вермасөм локтор вөчысјаскөд уж вьлө сормөдчысјаскөд. Ськөд өтцөцө петкөдлыны буртор вөчөмјас, уж вьлө бура кутчысөмјас, орджыом јылые ордөдлөтөг гөжөмөн.

7) Мукөд организатсияјас опыт сертө комсомол организатсиялы зылы: а) став комсомол јачејкајасөс пөртны бөжөвөј органјасө, социалистическеј орджыомын нырнөдчысјасөс, б) ботгыны верманьн орджыомын жувицөмкөд да бјурократизмкөд, орджыом

нуну котыртны став јөзсө, медоаньн кысқыны том јөзөс робочейјас, гөль да шөркофема олые крестана пөвсыс, в) котыртны артелјас, ударнөј бригадас, воцмөстчы группас да с. в. сөмын мед најө асланыс ужнаныс ез пөрны феланкајас группасө-а.

8) Профсојузаслы бөзтны асвьлас социалистическеј орджыом нөдөдгөн воцмөстчөм да орджыомдөн веккөдлөм, мед чорыда налөн колө вөдөдны ужлые производствосө кыпөдөм вьлө, производствоньн да вөрлөчөмын ратсөнализатсия нөдөм вьлө да ас јурө сувтөм дон чинтөм вьлө.

Социалистическеј орджыом нөдөдмкөд щөц колө лөвчөдны ужсө производственнөј сөвешчаннејасылыс, экономкомиссиясылыс да с. в.

9. Сиктса овмөсын социалистическеј орджыом паскөдны коллективизатсия јонөдан могјас гөгөр. Медвојдөр орджыоны кысқыны социалистическеј секторөс. С.-көч. кооперативјас кыстын да колхозјас пөвсын орджыомыс мед кысқө став крестанасө, медвојдөр орджыомсө нөдөдмөн торја колхозјас кыстын, земобшествојас пөвсын, с. көч. кружокјас кыстын, с. көч. сектсияјас пөвсын, ККОВ-јас кыстын да с. в. Организатсиясө да руковдствосө сиктса овмөсын орджыомнас колө нуну земорганјаслы. Став спетсалистическеј пуктыны мог зылы вьлө кысқыны орджыомнас батракјасөс, гөла да шөркофема олысјасөс.

10. Социалистическеј орджыом колө нөдөдны оз сөмын овмөс кыпөдөм куца, колө щөц і культура боксаң нөдны, торјөн-кө индыны: сиктын школајас лөбөдөмын, неграмотносө бырөдөмын, болычајас лөбөдөм-бурмөдөмын, оласног бурмөдөмын. Ставыс тајө медым пырыс орджыомө.

11. Партијној организатсияјаслы колө пыр тудөдны, инданын, веккөдлыны орджыомнас. Ковмас-кө, ыставлыны предпрјатјејасө, сиктјасө јортјасөс торја заданнејасөн. Јачејкајаслы кадын колө кывзыны докладјас производственнөј сөвешчанне вьлын ужалысјасылыс, профработчысјасылыс да коммунистјасылыс, кыд мунө социалистическеј орджыомыс.

КОДЈАС ВӨЛІСНЫ ОБЛАГУВСА СЈЕЗД ВЬЛЫН.

Облагувса 8-д сјезд вьлын ставыс вөлі 147 фелегат. Решајтан гөлөсөн 131 да 16 сөвешчателнөјөн. Вөлі 35 нывбаба. Арлыд сертө: 23 арөсөз—17 морт, 24-саң 30 арөсөз—61, 30-саң 40 арөсөз—52, 40-саң 50 арөсөз—15, 50 арөсые пөрыс—2 морт, Натсөнальног сертө: коміјас—117 морт, рочјас—28 морт, өтө јаран, өтө латыш. Уж да овмөс сертө крестана—61 м., батрак—7, ужкывса робочейјас—6, робочейјас (кодјас өнө служитөны)—3 морт, Гөрд арміяын служитыс—3 уци-телјас, агрономјас, врачас—

12 да мукөд пөлөс 55, служашеј, 61 морт крестаналысыс вот нөтө оз мынтыны 32 морт, мынтөны 1 шајтөн једок вьлө—11, кык шајтөз—13, вит шајтөз—5 морт. Вит шајтыс уна једок вьлө налог мынтыс ез вьв. Коммунистјас вөліны 101 морт, комсомолчјас 11 морт. Первој-на локтөмаөс обл. сјезд вьлө 96 морт. Гөрд арміяын фелегатјас пыс служитлөмаөс 77 морт.

Өнө колөј поскө чөлаөдөс ас-кежаньы, өнө лөзөј најбө бөјөн өдөитчыны.

КО ВСЕМ ТРУДЯЩИМСЯ КОМИ ОБЛАСТИ.

В ответ на наглые захватнические действия наемников капитала на Кит. Вост. ж. д. по всему СССР прокатилась мощная демонстрация протеста всех трудящихся СССР, свидетельствующая о готовности трудящихся дать решительный отпор всем зарвавшимся наемщикам капитала, пытающимся нарушить наше хозяйственное строительство.

Трудящиеся СССР обратились к правительству с требованием о скорейшем выпуске 3 займа индустриализации.

Идя навстречу этим желаниям и осуществляя намеченный пятилетний план работ по индустриализации народного х-ва, правительством выпущен 3-й заем индустриализации на 750 млн. руб.

Успешное размещение этого займа имеет исключительное политическое и хозяйственное значение. Несомненно, что этот заем будет иметь такой же успех, какой имели первый и второй займы индустриализации и еще раз перед всем миром будет продемонстрировано, что трудящиеся СССР кровно заинтересованы в развитии и укреплении народного хозяйства, что трудящиеся СССР строят свое хозяйство исключительно своими силами, что они сами своими трудовыми рублями участвуют в финансировании народного хозяйства.

Успехи наших займов, каких не имеет ни одна страна в мире, показывают, что трудящиеся СССР деликом и полностью разделяют поставленную правительством и партией задачу индустриализации страны, зомня, что только индустриализация страны обеспечит изжитие переживаемых нами затруднений, дает возможность перестроить наше хозяйство и «догнать и перегнать» в технико-экономическом отношении капиталистические страны, обеспечить нашу независимость и укрепить обороноспособность страны.

Начато великое, невиданное в мире, строительство в пролетарском государстве. Трудящиеся Коми области начинают быть свидетелем того, что в условиях нашей области мы уже практически приступили к проведению железнодорожного строительства. На очереди стоит постройка ряда крупных заводов и т. д.

Пятилетний план развития народного хозяйства требует миллиардных средств и на длительный срок. Получение этих средств воз-

можно только внутри. На помощь извне рассчитывать нам не приходится. В пятилетнем плане предусмотрено поступление доходов от займов в сумме 6 млрд. рублей, а это значит, что 10% всех доходов, направляемых на финансирование народного х-ва мы должны получить от населения в виде займов. 3-й заем индустриализации является первым отрезком этого плана. На нашу область дано правительством задание реализовать заем на 1.040 тысяч руб.

8-й обл. с'езд Советов от имени всех трудящихся области дает обещание высшим правительственным органам, что это задание нашей областью будет выполнено полностью и к сроку.

Давая это обещание, обл. с'езд Советов вполне отчетливо учитывает те трудности, которые могут быть при выполнении этого задания, но уверен, что трудящиеся области не отстанут от первых рядов трудящихся СССР.

Обл. с'езд Советов призывает всех трудящихся области принять самое активное участие в размещении займа.

Каждый рабочий, каждый крестьянин и служащий несомненно должны и примут участие в приобретении займа.

Обл. с'езд Советов призывает все советские и общественные организации в ближайшие же дни развернуть по всей области широчайшую разъяснительную работу о займе, его значении для государства и выгодах для железнодорожников.

Пусть не бтдет ни одного трудящегося, ни знакомого с значением займа и его выгодами!

Каждый крестьянский двор должен иметь облигации 3 займа индустриализации.

Месячный заработок рабочих и служащих взаимь государству на индустриализацию страны.

Покупая новый заем, сохраним облигации ранее размещенных займов.

Чем больше разместит займа в нашей области, тем больше получит область средств на местные нужды.

Выполним задание правительства полностью и к сроку.

Успех займа—успех социалистического строительства.

Успех займа—успех осуществления хозяйственных планов нашей области.

Президиум обл. с'езда Советов

Август 11-25 лунјасө лөбө физкультурнө двухнедельник.

Таво август 11-д лунган 25-дөд лунөз областын нөдөдө профсојузнөј физкультура прахнык—быдса кык вежон кутас мунны физкультура кампаннө. Тајө вежонјаснас профсојузјас көсјөны паскөдны физкультура уж асланыс шленјас кыстын, матыетны физкультура уж бердө ужалысјасөс, робочөј да роботчысјасөс, петкөдлыны асыныс физкультура уж нөдөдмөс, бурмөдны воцө келжө физкружокјасылыс ужсө. „Двухнедельник“ нөдөдгөн профсојузнөј организатсияјаслы ковмас вөчавны демонстратсияјас, парадјас да массовөј выступелнејас.

Массовөј гуляньнөјас, экскурсияјас дырји вөчавны физкультурнөј развлеченнөјас, ворсөмјас да мукөд гажөдчанторјас. Гуляньнөјас вьлө колө кысқыны (гырыс) олөма робочөј да роботчысјасөс гортсајасыскөд. Паскөдны агитатсия физкультура јылыс, виставлыны, кушөм бурторјас ужалысјасылыс вермасетны физкультура. „Бура физкультура уж лөбөдөм пыр ужалысјасылыс поцө перјыны бур қоньвалун, вермаоны профессиональнөј вөдөмјаскөд, лөбөдчыны војна келжө, бура верманьн важ оласногјасөн, кыпөдны ужлыс производ-

ственно да с. в. Лөбөданы физкультурнөј консультатсияјас, спортивнөј панласөмјас, ворсөмјас.

Панласөмјас вьлө кысқыны щөц олөма ужалысјасөс. Бурмөдны, јонмөдны профсојуса физкружокјасылыс ужјасөс да матыетны кружокјас дінө гырыс олөма војтырөс, робочейјасөс да роботчысјасөс; кыпөдны воспитательнөј—велөдчан - јурдөдчан уж физкультурныкјас кыстын.

Прахныкөс нөдөдны бөрјөмаөс комиссияјас. Прахныкыс матын-нын, колө став проф-організатсияјаслы отсавны комиссияјасылыс лөбөдчыны прахнык келжө. Мјјан уна профсојуз-на омөла, серам сорөн вөдөдө физкультура уж вьлө, уна-өн-на бокин сулалөны физкультура ужыс, лыдөдны чөлаө (неверјөзнөј) ужөн, оз-на уж пыфди пуктыны сјөс.

„Двухнедельник“ дырји ташдөм вөдөдөмјасөн колө вермасны. Мог пыфди колө пуктыны—вьлө физкружокјас востөм, гырыс олөма јөзөс котыртны физупражньеннөјасөн занөмајтчыны, кыпөдны физкультура уж месткомјасын, рабочкомјасын да завкомјасын.

Робур.

Советјаслөн областувса 8-öd сјезд.

Јозос велöдан јукöд уж јылыг доклад.

(Виеталис Кодањев јорт)

Јозос југдöдан ужыслөн планыс мунö öти вiчöд Советса Сојуз кöчaјство планкöд, кодöн шуöма госудaрствобылыс i ужалан јöзыслыс овмöссö лептыны индустриализатсијадн гырыс пaбрик-заводјас вöчöмөн; Советса Со-

јузлыс ужалан вынöсö гырыс електростансијасöн лептöмөн, крестанскöј овмöс совхозјас, колхозјас да кооператив пыр да машинајасöн ужалöмөн бурмöдöмөн, јонмöдöмөн.

Овмöс кыпöдны вермам сöмын велöдöм јöздн.

Тажö Советса кöчaјстволы пунктöм ужсö вермам вöчны сöмын секи, кор лептам ужалыс јöзлыс велöдöчöмлунсö, културасö, налыс ужалан морттујсö да оланногсö, мед ескö најö öдјöжык вермисны выль ногөн артылөн да бур машинајасöн ужавны кужны.

Културасö бура да öтвылыс ужалöмсö, ужалан јöзлыс ми вермам лептыны став јöзсö грамотаö велöдöмөн: чельадöс iчöт школаын објажитана велöдöмөн; став гырыс-

јассö, 35 арöсöз, велöдöмөн; став гöл чельадлы да ужалан јöз чельадлы мöд ступеңа школајас лöсöдöмөн; став гырысö выль да буржык ужјас-выль велöдöмөн, мед ескö мијан асланым лоины быд пöлöс велöдöчöм јöзыс, ужалыс-јасыс: ушiтетелјас, агрономјас, докторјас текникјас инженерјас да учоңејас, кодјас коргалöны ужалан ногјасыслы выль вiчјас, выль бурторјас: вöчaлöны открытијeјас да изобретeңејас.

Јöз сетчöны выль оöмлян.

даскык воыс, кодјас колöны Октабрса револутсија бöрын, сетисны мијанлы уна зев гырыс, зевбур торјас југдöдчан ужö. Ужалан јöзыс öни важсар быра оöм бырјыс еугжыкöс, оöны мöвпалöмөн.

жык, тувтчалöны воöд вогса гинмөн; быдөн кысöдны бур, төлка, оöмлян, велöдöчöмлян; кодкö-да-кодкö быдлун вiчталö выль бур тор вöчöмјас, изобретeңејас.

Велöдчыс мыд јöна содö.

Мöдaрö-кö, даскык вога выль оöмнад, выльногөн велöдöчöмнад ми егö-на удiтö бырöдны оöммыс став важса пемыдлунсö, локсö, ковтöм торјассö. öни ми огö-на вермö велöдöны став велöдчытöм јöзöс, огö-на вермö сетны став бурторјассö, кодöс корöны велöдан јукöдлыс ужалан јöзыс.

пeңа школајасын велöдчыс-јасыс öни 1913 сeртi содöма 58 прöчeнт; гырысжык школајас семилетка, II ступ.: ШКМ—198 прöчeнт, ремеслöјас велöдан iчöт школајасын—профшколы—102 прöчeнт. Војнаöз да сар-дырјi зев оöмла велöдчылисны комi јöзыд шöр-кодфема професиональней школајасын, текникумын да ВУЗ-јасын. ВУЗ-јасад важöн велöдчылисны крестана костыд öти-кык морт. Öни шöр-кодфема професиональней школајасад, текникумјасад да ВУЗ-јасад велöдчöны јöна-нын унаöн. 1928-29 воын велöдчыс 752 морт. 1929-30 воын пондасны велöдчыны öти сурсгöгöр. Тажö ужыс пондiс пaкaвны автономiја шедöдöмбöрaн.

Југдöдчан ужыслыс öнија ыжтаö адчaм вiчöдлам-кö öтпырјö важ-сар-дыра да öнија југдöдчан ужајас вылас: 1913 воын öнија Комi областын вöли велöдчöны 11.060 морт; став олысыс вöли 150.501 морт, öти велöдчыс вöли воö 13.6 морт вылö:

1928-29 воын öти велöдчыс воö-нын 9,2 морт-вылö,— велöдчö 24.888 морт, öлысыс 230.143 морт.— Первој ступе-

Школајас лöсöдöм вылö öм вiчöм содö зев öдјö.

Школајаслөн лыдыс војнаöз быра сeртi нöжјöнжык содiс велöдчысјас дорыс: школа 1 ступ. содi 4 прöчeнт, ыжыджык школајас-повышенны школы—114 прöч.; ремеслö велöдан iчöт школајас 100 прöч.:

1927-28 воын-нын југдöдчан уж вылö öмсö вöли сeтöма 168 прöчeнтöн унжык војнаöз сeртi. Но војнаöз öти

велöдчыс-вылö öмыс вöли сетöд унжык öнија дорыс: 1927-28 воын сöмын-на вöли 64 прöчeнт војнаöз сeртыс. Тажö зев оöм-iн мијан југдöдчан ужыс: велöдчан кöлуј—оборудование—век öтaрö оöлтчö, а наука да текника öдјö мунöны воöд: ми ужалам важ кöлујöн, сiјöн школьникјасыд мијан оöмла төдöны.

Поскi чельадöс велöдöм бурмö.

дошкольнöј воспитаннö мијан областын öниöч-на мунö оöмла. 1928-29 воын област куца вöли 12 детсад, конi вöли велöдчöны 480 чельад: 140 карын да 340 деревнајасын, детсадјасас карыс чельадсö бостöма вöли 38 прöчeнт, а деревнајасасыс 2 прöчeнт.

Таво лоö карыс чiнтöма 3 комплект i сетöма деревнајасö да јешцö лоö содтöма кык выль детсад. Ставыс лоö 5 выль детсад деревнајасын.

Чельадöс детсадјасын велöдан уж воыс-воö бурмö: öтиккö. НКП јона отсалö методическöј нигајасöн дет-

сад ужалöм јылыс, мöдкö, колан вогаñ мијан вогсiс тeнтрaльнöј детсад, кодi вeккöдлö ужсö став детсадјасыслыс; којмöдкö, тeнтрaльнöј детсад да ОВОНО чукöртöны мöдво-нын конференсијас детсадын ужалысјасыс. конi тудöдöны, кычi воöд кeжлö ужавны. Программа абу.

Гожöмса площадькајас выль местнöј бюджетeыс öм eз сетлывлыны. Iчöтик отсöг сетлис гoсбюджет, унжык рöс-кодсö площадькајасыс мынтöны јöзыс агныс.

Iчöт школајасын велöдöм, 1 ст. школа.

Воыс-воö нöжјöнжкөн бурмö уж первој ступеңа школајасын; школајас ужалöны план сeртi, ем программајас роч i комi кыв куца, содöны быд во комi нигајас, комi велöдчысјас. Тажö војаснас кутiс бурмыны школајасын гiжны, лыдысыны да шöтaйтчыны велöдан уж. Емöс мијан школајасын i оöмльжыкторјас, недостатокјас. Школајас вiдлалöм бöрын НКП комiсeијасы шуiс: школајасын-пö оöмла мунö воспитатeльнöј уж; школа ужалö оöммыс торјöн, общественнöј уж мунö плантöг; јенлы верујтöмкöд вермасöм мунö оöмла, коллек-

тивнöј навкыјас чельадлы сeтöны оöмла-жö. Воöд тајö ужјассö колö бурмöдны.

Школајаслөн да велöдчысјаслөн лыдыс содöны став чельадсö објажитана велöдöм план сeртi.

1913-14 воын став школаыс вöли 802; велöдчыс лыдыс—10280 морт, а 1929-30 воын лоö школа лыд 317, велöдчыс—18.846. Тажö школајаснас да велöдчысјаснас вермам велöдны став iчöт школаын велöдан арлыда чельадöс. Iчöт школаын велöдчан арлыда-јасыс мијан 1929-30 во кeжлö 16.592 морт, а вермам велöдны 18.846 мортöс.

Школајасын велöдöм бурмö.

1925-26 воын öти велöдчыс вылö вöли воö 34 велöдчыс, а 28-29 воö öти велöдчыс вылö воi 31 велöдчысöн. 1925-26 воын кончiтисны 1620 морт а 27-28 воö кончiтисны -нин 2203 морт. Сiч-жö содö шöр-код срокыс школаын велöдчöмлөн: 25-26 воын вöли воö

2,4 велöдчан во, а 27-28 воын 3,1 во. Велöдан лун вогöгöрын пыр содö, 1926-27 воын велöдiсны, карјасын 193 лун, öктјасын 174 лун, а 1929-30 воын кутасни велöдны, карјасын 210 лун, öктјасын 200 лун.

Арлыд велöдчыс чельадлөн абу бур.

Бур велöдчан кадыс чельадлөн лыдысыс 8-сан 12 арöсöз. Мијан iчöт школајасын велöдчöны уна гырысжык чельад 13 ајас 14 арöсајас, код-јасыс ескö колö велöдчыны гырысжык школајасын-нын. Колö бурмöдны арлыдсö iчöт школајасын велöдчысјасыс, мед најö ез вöвны јона гырыса-поснијас. Арлыд чельадлөн бурмас, кор вооталам унжык школа подростокјасыс.

Сiч-жö мијан школајасын еща велöдчö ныв-чельад сöмын којмöд пaј гöгöр. Ныв-чельад мед јона велöдчöны Сысолскеј уездын, i мед оöмла Iжмо-Печорскöјын.

Воöд кeжлö колö iчöтик школајассö велöдчыны чукöртны став-ныв-чельадсö. Колö воотавны подростокјасыс школајас, секи велöдчысјаслөн арлыдыс бурмас.

Колö бурмöдны школајасын классöвöј состав.

1927-28 воын вöли бостöма школајасö: робочeјас 1,6 прöчeнт, батракјас да беднaкјас 50,5 прöчeнт, шöр-кодa олысјас 42,5 прöчeнт, озыра олысјас 2,1%, Служашцеј чельад 3,3% да прöчeјас 0,4%. Медга-нын кончiтöмјасыс оöмлян мунö батракјас да гöллөн чельад кончiтысјас пын, лыдысыс сöмын 39% а озыра олысјас 3,8%.

Тажö лыдпасыс вiстaлö кычi гöлжык крестанiнлөн да батракјаслөн чiнö лыдыс школа помалiгас, а озыржыкјаслөн содö.

Тавылö колö зев чорыда вiчöдлыны воöд—старaйтчыны воöд кeжлö кутны школајасын чельадсö гöл крестаналыс да батракјасыс. Iчöт школаса гöл чельадлы отсöг выль местнöј бюджетeыс лоö лeзöма 18.500 шaјт öм.

1927-28 воын ми вöчим медвозца опыт велöдны став 8 арöса чельадсö 4 вöлöгтын. Опытыс бур лоi. 1928-29 воын тајö 4 вöлöгтас велöдiм 8 дарöса чельадсö јешцö 12 вöлöгтын. Објажитана велöдчöм колöм во вöли 43 школаын. 1929-30 воын тајö објажитана велöдчöмыс заводiтчас јешцö 91 школаын. Сiч-кö, 1929-30 воын 317 школа пыс 134 школа заводiтас нуны всеöшеј велöдöм.

Тажö велöдчан во кeжлö вöли 148 спeтсиaльней здaнiе школајас улö. 49 прöчeнт школајас пiсыс ужалöны ас-

4. Јонмö i пaскалö школа-јасын пиöнер уж. 1926 воын вöли 3000, а таво 4500, 95 прöчeнтыс на пыс школь-никјас.

5. Быд гырысжык школа-јасын ем комсомол јачејка, кодјас јонмöны, ыждöны. **Бaтöтöм-мaмтöм чельадлы да беспризорнејаслы отсалöм.**

1927-28 воын 3 детдомын бостöма вöли 245 чельадöс, таво лоi содтöма öти детдом-изолятор 15 чельад вылö, сiч-жö i содталöма чельад бостöм мукöд детдомјасö. 3 вога план сeртi лоö став беспризорнејасöс бырöдöма.

Öни детдомјас вермöны вiчны 295 мортöс, да 15 морт изоляторын. Патронiрујтöм вылö сeтöма 40 морт.

Спeтсиaльней образованнöя во лöдысјас зев еща.

Первој ступеңа школајасын велöдчысјас, спeтсиaльнöј образованнöј имејтысјас, сöмын 50 прöчeнт гöгöр, мукöдiс велöдöны кушöм сурö образованнöя јöз. 40 прöчeнт велöдчысјас пыс вiсiг абу кончiтöмаде II ступеңа школа.

Первој ступеңа школаын мијан роч велöдчыс 21 прöчeнт, мукöдыс комi. Гырысжык школајасын роч велöдчыс 32 прöчeнт, мукöдыс комi. Первој ступеңа школајасын велöдчыс пыс 31,11 оöмла велöдчöм јöз, гырысжык школајасас сeшöм јöзыс 77,68. Јöзöс југдöдан јукöдлы зев ыжыд мог бурмöдны велöдчöм школајасын ужалысјасыс.

Југдöдчан ужыс бур лоö секи, кор сiјö јона јiтöма кöчaјствоса план сeртi, кор сiјö велöдö сiчi, кычi корö кöчaјствoыс, кор лöгöдö быдсама пöлöс спeтсиaлистјасöс, кор тајö спeтсиaлистјасыд велöдчöны, ужалны ужалыс јöз пöв-сыс.

Негырыс мастeрствoјасö мијан вöлöдчöны проф. тек-ническöј школајасын Сыктыв-карын, Ајкатылаын да Iчa-ын. Тажö школајасас велöдчöны столарјас да токарјас, слесарјас да кузнeчјас. Најö-жö велöдчöны вöчны ремонт-јас вiчму ужалан машинајас-лы. Таво арсаñ воөсö јешцö öти тaщöм школа Вiчiнö да сапопнöј школа карö.

Комi јöзлы колöны грамотаö да полiтика уж вылö велöдчысјас: ушiтетелјас, политпро-светчiкјас, кодјастöг ми огö вермö суны јöз костö грамота, полiтика гöгöрвоöм. Тажö ужсö таво арсаñ ковмас пaк-кöдны: пeдтeхникумын лоö кык отделеңe—пoндaс воöд лeчны 70 велöдчыс вонас.

Совпартшкола 90. Сeгeдa мöд ступеңа школајасын лоö-на ушiтетел да лiтeрaтopјасöс велöдан уклонјас. Сiчi-жö важ ужалысјасöс выльмöдышталöны курсјас вылын.

Совхозјас, коммунајас да коллективјас лöсöдöм, машинaсöн мувиç ужалöм, пунктaс-јас, кöчaјас да вiчму бурмöдöм оз вермы лоны агроном-јастöг, коллективизаторјастöг, да чeмлeмepјастöг дeрeвнa-јасын. Тaщöм јöзсö ми вeлöдaм уллaнaсa сeлxоз тeкнi-кумын, ШКМ-јасын да чeм-курс-вылын.

(Помыс лоö мöд нумерын).

Вөр кылөдөм ештөдөмөй.

Места вывјасын јөзөс медалөм мунө омөла. Ставсө медалөма 292 морт—колө 1750.

Вөркылөдыяс вјставлөны.

Нобдінса сельсоветын јуралыс сөмын вјдөчө государстволыс өдм кулыштны.

Шојнатыса да Важкуаса сельсоветјасын јуралысјас да сельхозтехникумса велөдчысјас отсаөны өлөмөныс.

Комілеслөн да Руссанглөслөн служакјас век-на абу велалөмаө һекыт југтөг вөркылөдөмсө нуөдны.

Вөркылөдыяслы сөталөмаө бакшаөдм сукарјас.

Нобдінса сельсоветын јуралыс адмөдө јөзсө пур перјөмыс. Кутө дон зев вылө. Оти пур перјөмыс јөзсө вөлөм корөны 110 шайт, сјјө лептас 140-өз. „Одвакө абу оргаңизујтөма аслыс шайка, пур перјавны рөвужыскөд,—шудыны кулөдмінса вөркылөдыяс, Рассыхајов В. Ф. да Турјов. — „Мі кајлім јуралыс орпад јөзөс корны да ачыс ез лөав гортас. Сылөн мамыс шуд:—Піөј муніс мөс корены, монјас вјчылынөө, рытөз пур перјөмыс ог төд лөө оз, мыла-кө-тај мунісны, өскө вел уна-на нажөвөтисны-а“.

Перјалөны ва струја вывса пурјас.

Нобдін улад дөскавлө мјан пурным, лөі пліткаөн лөзавны—вјсталө Рассыхајов. — Віт пліта лөтчөдөм бөрын кајім медбөрјасысла, а сыкост сельсоветса јуралыс аслас шайкаскөд мјанлыс віт плітатө „мөздөмаө“ Мі коллім сјјөс чөбөдөн, мед оз кылав. Сөс бөстисны 40 шайт. Кыз абу јанјім исполкомад јуралысөдлы, сјјө-өд қик государствөсө грабөтөмоқ. Мед-нын-нө сөбдөм пурсө мөздаласны, кыз кужасны, а чөбө [јывөсд «перјөмыс» һекытчө оз туј.

Став Нобдінсаыс өткоө-өө,— вјсталөны Ручса вөркылөдыяс.—Мыјөн пондан матыстчыны Нобдін улө, берөгыр горзыөяс, шөктөны сынны лыа вылө кајөмыс. Онја ванад, фөрт, лөө повны сөбдөмыс, пондан сынны. Бөрыннас вөліөт качалан, вөлөм-кө сынөнас өкурат лыа ылас і нуө. Код оз сын, сјјө оз сөбды. Колө ташөм јөзтө

судө кыскыны, государство-сө помавны көсөны. **Емөс і збылыс отсаөыяс.**— вјсталө Кірушов Ізосім.—Шојнаты улын өтө сөбдөм пур перјөмыс комілесса служашчө вөлөм сөтө 60 шайт, а ісполкомын јуралысөд 12 ш., бөстчас дај перјөдас. Сөсөа Улыанаын школьнікјас буражө ужалісны. Сөбдөм пурјастө сјз і јөткісны морөснаныс, оз бара повны ваад перјөмыс, һө Нобдінса пур перјөыяс. Оти часөн 60 пліта мөздісны војын. Нобдінад-кө, фөрт, сыыс лөі мынтыны сурсмөд, а сен соыс ез мун.

Комілеслөн служакјас век-на омөла ужалөны,

Вјсталө Рассыхаев.—Мі бөстім кылөдны қик кәсөдм пур, сјз і договорас пасјылісны „слабая сплотка“. Татчө воисны да вунөдісны сјјөс, мјанлыс колөдісны һөль пөфөлщина дон, пур пөчнөтөм вылө. Бурлы пыфөді мј вәјөдөм, лөктіг чөж өдмлім разјөз мөз, а тан мј-жө мыжаөг лөім.

— Мјанлыс накладнөј-нымөс колөдісны, ез рөшщө-тајтны, сјз кајам,—вјсталөны Ручса вөркылөдыяс, Рақин О. В. да Јевөв А. Р.—Накладнөјсө колөдөмаө вөт мыј вөсна:—прјөмщөкыс пурсө прөмітөгөн гөжөма „получено сполна“, а торјөн-торјөн абу гөжалөма, мыјада кер да снаөт. Мј-өд сөс өскө абу-жө мыжаө-да... Мыј керан... гөжө пөраө кывтан-да рөшщөттө өз вөчны.

Стојанкаын оз кутны.

— Ме өтнамөн кылөді дас пліта,—вјсталө кулөдмінса вөркылөдыс, Лөпін К. І.—татчө воі стојанкаө да һөкод

ез кут, горзі-жө өскө-да. Лөі кывтны Чөв вөмөз, сөсөа өновтө, һанөј вөсөг ез вөв-да. Онө сөсөа һөкодлы сдәјттөгыд сјз і вошө. Мунан нажөвөтисны-а, мөстө лөө вузавны. Дон вөсөг һөтө ез сөтны, ог төд вөрма ог перјөны.

Аслам гөзөдн кывтө да сөс мыжалөны,

вјсталө О. С. Холопов.—Пурјыс зөв омөл вөлі да лөі гөртөс гөз бөстны, керјасө кутавны. Стојанкаө воі да оз лөчнө гөзтө рөзавны, керјыс-пө кывтас. Ме һалыс керлө гөз помјас, көсјі көртавлыны, да ез сөтны. Сөсөа ме скөр-мө-да бөстө асым гөзтө. Онө менө мыжалөны, кыз кер-пө тенад кывтис, квајт шайт көс-јөны колөдны. думөсд бур-тор вөчан-а, омөл артмө.

Норасөны і Голандлөс вылө.

Кывтөмаө өтө көрөван вылын да абу өтмында луныс бөдөны шөтајтөмаөс, код сурөлы 8 луныс, а мукөдлы б-ыс. Сјзөс ужалө данылін јорт. Сөсөа Јөжөд часовна дөрса шөщөтөвод һөкытчө шөгмытөма рөшщөтсө сөталөма: Із. В. Кірушовлыс колөдөма 50 кілограмм пычыс 7 шайт, а В. М. Јуфінлыс 60 кілограммыс 6 ш. 40 ур.

Сукар һөкытчө шөгмытөм.

Вөркылөдыяс меным сөтисны кытыр (бөрјытөг) сукар. Сөзім сукар торјыс өөны еща шөгмана, сөмын өтө тор, мукөдыс қик щыкөм. Ташөд сукарсө сөталөмаө Руссгол-ландлөсыс, Комілеслөн-пө сөщөм-жө. Норасөны, зөв-пө уна печина сукарас өвлө: 16 кіло сукар вылө-пө кыз кілоөс унжык печина сурө. Сукарыс өнө редактсјаын, мө петкөдлам сјјөс РКІ-лы.

Оз-ө ков сөвет судлы матыстчывыны.

Сыктыкварса лесостөјанкаыс сотруфөнкјас вөсөг абу вјчөдлөмаөсө стојанкаын сулалан вөр вылө. Вөр сувтө-далөм бөрын стојанкајасөды абу і прөвөйтлөмаөс. Крутөј берөгө плітајас вел уна кос-мөмаөс, снаөтјасөсө лөчөдлы-төмла, һөөтө подлөжа абу пурјас улад. Гөд кыркөщ курја дорас өм контора, кө-нө олөны сотруфөнкјас. Қик ныр уланыс көстөмаөс зөв уна шпал. Јул 16 да 17 лу-нө өскө ва вылын-на вөлөма да мыла-кө абу-жө лөзөмаөс, ужалыөясыс өскө зөв унаөн вөліны-да. Наволөтскөј, Фро-лов да Шөпелін (јуралыс лес-остөјанкаас) чункөстыс вјчө-дөмаөс пурјастө мөздөм вылө. Со-өд кызчө вјчөдөны вөр кылөдөм-вылад сотруфөнкјасыс, сөмын торкалөны ужас, тө-дөмөн көстөны вөртө.

Вөркылөдыяс гөжөны. колө буржыка вөсавны вөрлөзөдыс апаратјасөс, уна јог-һын чукөрмөма. Јөжөд өшкөс мөјдөны.

Гамса (Јөмдін рајонса) крөстана ветлылісны пурјас-ны да көсјөсөсны һалы пур-јасөмыс мынтысны һанөн, сымогыс ыстыны зөвөртсә лөс. участөкө. Ужалыөяс

унаыс-һын ветлісны һанөла да век вјсталөны, абу-пө һанөыс. Тајө көсјөсөмыс јона скөр-мөмаөс ужалыөяс. Збыл-нө пөрјасөмаөс ала вәјасыны-на?

Кывтыөяслы ез вөв, а пурјөн кылөдөм лөі.

Шојнаты рајонса вөр учас-токын, вөр кылөдөм ужын вөліны зөв уна һөлүчкөтор-јас:

Вөр кылөдөдн куім да һөль порөм вылө сөтлісны сө-мын өтөк пыжөн, но кор Шојнаты рајоныс став вөрыс кылөдчөс, Комілеслөн колөма 17 пыж, кодөс ковміс медав-ны да кылөдны куш пыжөс. Сөсөа зөв омөла мынтыөсны пур перјөяслы, то актыд абу артмөма. то һөмпасыд абу лучкө гөжөма да с. в.

Колө тајө һөлүчкөјасөс бөрөдны.

Һөкытчө шөгмытөма ужалөны.

Кушмана да јолјујасын (Кулөдмін рајоннын), өнөз-на вөлі кылөдтөм вөрыс, өткы-мын помкајас понда.

Пурјасыөяслөн өөјаныс і олөмыс вөлөм зөв омөлік. Фөрт, сөс һөмырөс көс чери-над сөмын вөдөм вылө усан. Сөмын орлытөм запас вөвлөм грөчуга шыдөс дај і сјјө вө-төгыд оз јона чөсты. Пурјә-дөмыс мынтыөны кутасны да он і төд кытыс бөстны сөмын өта-мөд вылас ыстыөны. Петыр Ваө.

Пөсмө. Межадор, Вөчін рајон. Комілесса вөрлөзөдн участөкын јуралыс І. Ф. Рогушнлы.

Вөча олан, Иван јорт! Те менө ог төд төдан он, а ме тенө төда-нын 1923 воөан. Мө сјјө воөан межадорсајас да волөсајас Пөјін ју јывөсө кылөдөм вөр өө пур Сык-тыкварөз. Те сөкө ужалін Северө-лөсын вөрлөзөдн участөкса јуралы-сөн. Рөшщөт вөчөдөн, те мјанлыс бөстчөлін ужалан дон 150 шайт. Тајыс ужалыөяс скөрмісны те-вылө да пондылісны тенө өуны Пө-јін уөтө ју јрө. Ме тенө сөкө мөзді да өлөдө ужалыөясөс скөра-лөмыс.

Сөкө тенөсө ужалыөясөд ез ра-дөйтлымы өнө һөшта-һын те-вылө лөгалөны. Межадорса вөрлөзөдн О. Т. Нөкулін волөма тединө дас өчөмыс вјчөпыран вөжөнө ужалө-мыс прөміја бөстны да лөбма прө-мјасө перјөны мөлтөсөһөр—Смо-лөвөс вәјлөмөн. Сөсөа Вөчін јуны пурјасыөяс ужалан донла вөлөмаөс дасыс да волөсајас вөт лундн-жө воштөмаөс.

Те сөсөа зөв „бура“ ужалан,—пыр сәдтөм код тулөөан крөват вылад. Вөчөдн шөкыда-кө вөтлы-лан вөнала да лөшнөј рөскөд тул-вылө вөчан. Быд вөтлөг Вөчөныс вәјлан кыз парта вөна. Сјјө-өд зөв регыд тенөд тырмө. Мөдыс көжлө төлыс пыщкөс өтчыд вөтлы да чөн бөчка вөнатө вәј, медым шөщ ку-пәйтчыны вермін. Јуөм понда-һад вөртө көстөмыс да өнө 35 урөн час ужөдан.

Сөсөа кор межадорса комсо-лөчясыд суббөтөһкөн вөртө пурјә-лөмаөс Вөчөн уөтөөөд, һалы атыө шөщ пыфөді те һәјсө матөд гөртә-ныс мөдөдөһныд.

Иван јорт, гөж сөсөа меным вө-ча, өн вунөд пасјыны, кушөмжык рөскөн арја вылыс РКІ тенө чыш-кыштас.

Көлтча јорт чөлөдөн—Пөлтөм Ләөөј.

Служашчөј подкулачөһк.

Ыбса (Сыктыквөдн рајонса) вөр рајоннын јуралыс—П. Т. Көкөткөв гөль јөзөдн қик бө-ыс-мөз полө. Таво Ыбса ра-бочком, кор кутас һөдавныс ујас вылө асыс шлөн-пыөс, Көкөткөв јорт сојузлыс шөщө-тө пыфөді оз көсјө пуктыны. Сөмын шуд: «Онө не һөдөжыныс работныкы, на һөкө доверөтө һөльзө», тыдалө, катајтчөмтө да сөрөжтө кәсөрөдн чәјтө. Таыс өскө гәзөтәд унаыс-һын лөзлісны да сылы век вөсөд. Тајө јөрепөһтөчөмысд ыбса рабочком гөһлөс өлөстөвса сојузө мед һәјө Комілес пыр топөдісны Көкөткөвөс. Каба-ласө рөзөлуөтсја пуктөмөн вө-лө мөдөдөма Комілесө, шөкө-төма прөмітны мөра. Комілес чөрыштөм да һөдөд сөтөм-пыфөді, кабаласө мөдөдәс аслыс Көкөткөвөлы. Сјјө чө-рыда і чөршөдлөс сөјузса ужалыөясөтө, мөд-һын јона һывөбајасөтө лөкөн вөдөма.

Ме һөкыч ог гөгөрөво, мыла сөщөм мөртөсыс сөтө-ны пөвада, чөрыштөыс һө-код абу.

Вөј.

Гөд пөв-вылө.

Кодјас ез ветлыны суббөтөһк вылө.

Сөвөторгөслужашчөј профсојузса шлөһяс:

Н. П. Вагін, А. І. Фөліппов (Об-стәтөфөдөл), Апарін, Мөронова, Ак-өөнов (ОК), Н. І. Чөстәлөв, М. В. Елькіна, С. Х. Бөрухөј (мөстхөз), Шмаров (Гөльпрөм), А. П. Көчөһн (Обсојуз), Руөв, Улјанов, Морозов, (домзак), Көзлов, Жөжөв (вөдмөлі-төсја), Карманов, Нөсөтөров, (гор-мөлтөсја), Е. М. Памфөдрөва (Гөс-тор), Рақин, Попов, Чугәјөва, По-тапова, Јөһкөн да Мәлысқн. Каза-ков (домзак).

Рөдәктсја са да іздәтөлөствөса вөөөсө јөз: Худәјөва Јөһ., Јогор Шахов, Н. Сөһкөв, М. Малтөсөв, П. Шөболкөн, С. Попов (Көмі му), Ісөтөһн, А. Оплөөһн, Карәндашов, Срөтөһсәкәја да Попова.

Ежва Јөлыс вөр петкөдөм пөмагө.

Ежва јөлыс, Сыктыкварөз, Ко-мөлеслөн вөрыс кылөдөма ставсө һын. Август 9 луно Гөдкыркөщө вө-дөма бөжыс-һын—мөдбөрја караван көлөм плөткајас өктөг тырјө.

Сытыв јуын мөдбөрја бөжыс Межадорын-һын—9 өурс пу гөгөр. Сјјө вөрсө сувтөдәсны лөсөзөвөдө.

Ежваса стојанкаын вөрыс 48 өурс сәјас. Сыктылын кыз бөкөр (12-13 өурс көр гөгөр) лөсөдөма кылөдны да Ежва кывтыдын 4 бөк-өр. Мыкө мында вөрсө кылөдәс-ны парөкөдөн, сөсөа мукөдөс мөр-та пурјасөн.

Мөдуна вөрыс кылөдтөм јөм-дөһнын. Сөні кылөдтөм-на 144 өурс көр да шпал.

Обл. РКІ-са да ОКК-са ужалыөяс 11 мөрт гөжөсыны һөдустрәлізәтсја көјмөд за-јөм вылө 2120 шайт дон, да корөны вөтчыны ас бөрөыс мукөд мөсткомјасөс.

Мөстком.

Отв. рөдәктөр Н. А. Шахов.

Вөркылөдыясөс медалөм. Шојнаты рајон мунө меөөа возын, Јөмдін рајон ылын вөтчө.

Шөктөм сөртө өнөз медалөма торја өктөјасын вөт мыја:

Кушөд вөлөбөтјасыс сөтөма медавны јөзөс.	Кымын мөртөс шөктөма медавны.	Вөркылөд-ны медалөма.
НОМІЛЕСЛЫ:		
Јөмдөныс	1000	80
Ыбыс да Межадорыс	200	75
Мажәс	50	—
Шојнатыс	300	98
Пөфөһнөһө да Анһыө	100	14
Ручыс да Фөреванөһө	100	25
СӨВӨРӨЛӨСЛЫ:		
Прөһдөрыс	75	—
Пәлыс	150	—
Чәсыс	75	—
Чөһөһөһө да Слөбөдәһө	80	—
Көрткөрөсыс	75	14
Пөзөһө да Вајкуәһө	100	28
Нөбдөһө да Вөмыһө	100	2
Мөрдөһө да Пөзтыс	150	—